

Sygnatura akt VIII C 1825/19

(...)

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21-08-2020 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu VIII Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Bartłomiej Koelner

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2020 r. we Wrocławiu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.

przeciwko A. T.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej A. T. na rzecz strony powodowej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. kwotę **1.360,09 zł** (tysiąc trzysta sześćdziesiąt złotych dziewięć groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.306,89 zł od dnia 09-04-2019 do dnia zapłaty oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 53,20 zł od dnia 26 lipca 2019 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej 528,84 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nadaje wyrokowi zaocznemu w pkt. I i III rygor natychmiastowej wykonalności.

(...)

Sygn. akt VIII C 1825/19

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 26 lipca 2019 r. strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w G. domagała się od pozwanej A. T. zapłaty kwoty 2.626,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od kwoty 2.537,39 zł od dnia 9 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty i odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 53,20 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jednocześnie wniosła o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazała, że swe roszczenie wywodzi z zawartej z pozwaną w dniu 11 grudnia 2017 r. umowy pożyczki pieniężnej w kwocie 2.000 zł.

Postanowieniem z dnia 16 września 2019 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie Wydział VI Cywilny przekazał sprawę do tut. Sądu z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty, sygn. akt VI Nc-e (...).

Pozwana nie wniosła odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił następujący bezsportny stan faktyczny:

(...) S.A. i A. T. zawarły w dniu 11 grudnia 2017 r. umowę pożyczki (dalej: „umowa”). Na warunkach określonych w tej umowie pożyczkodawca ((...) S.A.) udzielił pożyczkobiorcy (A. T.) pożyczki w kwocie 2.000 zł (§ 2 ust. 1 umowy). Pożyczkobiorca był zobowiązany do zwrotu pożyczkodawcy następujących kwot: (1) opłaty przygotowawczej w wysokości 300 zł (§ 2 ust. 2 lit. a umowy), (2) opłaty administracyjnej w wysokości 1.700 zł (§ 2 ust. 2 lit. b umowy), (3) odsetek umownych za cały okres trwania umowy w wysokości 185,93 zł (§ 2 ust. 2 lit. c umowy). Pożyczkodawcy należne były odsetki kapitałowe od pobranej kwoty pożyczki, które wynosiły 7 % w skali roku (§ 2 ust. 5 i 6 umowy). Całkowity koszt pożyczki obejmujący opłaty i odsetki wynosił 2.185,93 zł (§ 2 ust. 2 umowy).

Zgodnie z brzmieniem § 6 ust. 2 umowy niedopełnienie przez pożyczkobiorcę warunków umowy, a w szczególności niezaplacenie w terminach określonych w umowie dwóch pełnych rat pożyczki wraz z należnymi odsetkami i opłatami uprawniało pożyczkodawcę do wypowiedzenia umowy pożyczki w terminie 30 dni od dnia upływu terminu płatności dwóch pełnych rat pożyczki wraz z należnymi odsetkami i opłatami i postawienia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Wypowiedzenie umowy miało poprzedzać pisemne wezwanie do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni.

Łączna wartość zobowiązania, które pożyczkodawca zaciągnął u pożyczkobiorcy obejmującego całkowitą kwotę pożyczki, opłaty oraz odsetki należny za okres, na jaki pożyczka została udzielona wynosi 4.185,93 zł (§ 2 ust. 11 umowy).

Zgodnie z § 6 ust. 4 umowy niespłacenie rat pożyczki z należnymi odsetkami i opłatami w ustalonym terminie, a także wypowiedzenie umowy i postawienie całej pożyczki w stan wymagalności powoduje powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego będą naliczane odsetki karne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia następnego po dniu wymagalności od niespłaconej kwoty zadłużenia przeterminowanego.

W piśmie z dnia 21 stycznia 2018 r. pożyczkodawca poinformował pożyczkobiorcę, że na skutek nieopłacenia dwóch, kolejnych rat pożyczki umowa zostanie wypowiedziana i postawiona w stan natychmiastowej wymagalności w dniu 20 lutego 2019 r.

Pismem z dnia 26 marca 2019 r. pożyczkodawca poinformował pożyczkobiorcę, iż umowa została wypowiedziana i wezwał A. T. do zapłaty kwoty 2.613,76 zł.

W piśmie z dnia 8 kwietnia 2019 r. pożyczkodawca ponownie wezwał A. T. do zapłaty kwoty 2.626,59 zł w terminie do dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa domagała się od pozwanej zapłaty kwoty 2.626,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od kwoty 2.537,39 zł od dnia 9 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty i odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 53,20 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Materialnoprawną podstawę powództwa stanowił przepis art. 720 § 1 k.c. w zw. z § 6 ust. 2 umowy pożyczki. Zgodnie z powołanym przepisem ustawy przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Cytowane postanowienie umowy stanowiło z kolei, że niedopełnienie przez pożyczkobiorcę warunków umowy, a w szczególności niezaplacenie w terminach określonych w umowie dwóch pełnych rat pożyczki wraz z należnymi odsetkami i opłatami uprawniało pożyczkodawcę do wypowiedzenia umowy pożyczki w terminie 30 dni od dnia upływu terminu płatności dwóch

pełnych rat pożyczki wraz z należnymi odsetkami i opłatami i postawienia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Wypowiedzenie umowy miało poprzedzać pisemne wezwanie do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni.

W rozpoznawanej sprawie sąd wydał wyrok zaoczny. W związku z powyższym za prawdziwe przyjął twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczone w pozwie. Zdaniem sądu nie było podstaw do przyjęcia, że twierdzenia te zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W świetle przedstawionych przez powoda dokumentów nie budziły również wątpliwości sądu. Jakkolwiek wyrokowanie zaoczne wyłącza prowadzenie postępowania dowodowego (art. 339 § 2 k.p.c.) to sąd może oprzeć się na przedstawionych przez stronę powodową dowodach w celu weryfikacji jej twierdzeń. Ocena zaferowanych przez powoda dowodów sprowadza się wyłącznie do tego, by przekonać się, czy jego twierdzenia o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą nie budzą uzasadnionych wątpliwości albo czy nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa (tak: wyrok SA w Warszawie z dnia 7 czerwca 2018 r., VI ACa 102/17).

W stanie rzeczy wynikającym z twierdzeń pozwu roszczenie było wykazane zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwana zalegała z płatnością dwóch, kolejno następujących po sobie rat, co skutkowało wezwaniem przez pożyczkobiorcę do zapłaty z zagrożeniem wypowiedzenia umowy (pismo z 21 stycznia 2019 r.), a następnie wypowiedzeniem umowy i postawieniem całej kwoty pożyczki w stan wymagalności (pismo z 26 czerwca 2019 r.).

Na zasądzoną kwotę 1.360,09 zł złożyły się: (1) kwota niespłaconego kapitału w wysokości 1.306,89 zł, (2) niespłacone skapitalizowane odsetki umowne należne na dzień wypowiedzenia umowy – 29,78 zł, (3) skapitalizowane odsetki karne (odsetki za opóźnienie) w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP liczone od dnia następnego po dniu wymagalności niezapłaconej w terminie raty do dnia 8 kwietnia 2019 r. – 23,42 zł.

Za oddaleniem powództwa w pozostałej części przemówiło stosowanie przez stronę powodową klauzul abuzywnych.

Strona powodowa wskazywała, że pozaodsetkowe koszty pożyczki nie przekraczały maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego (art. 36a ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim). Należy jednak podkreślić, że ewentualne przekroczenie progu, o którym mowa w przepisie art. 36a cytowanej ustawy skutkowałoby nieważnością umowy w odpowiednim zakresie. Na gruncie niniejszej sprawy taka sytuacja nie miała jednak miejsca. Samo stwierdzenie, że stosowne postanowienia umowy pożyczki nie były dotknięte nieważnością nie zamykało jednak drogi do badania ich abuzywności. Czym innym jest jednak ocena postanowień umowy statuujących pozaodsetkowe koszty kredytu za ważne, a czym innym ocena ich skuteczności. Konsekwentnie, w wypadku uznania, że koszty pożyczki przekraczały granicę, o której mowa w art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, sąd w zakresie przekroczenia nie badałby ich abuzywności.

Pozwana zawarła z (...) S.A. umowę pożyczki jako konsument. W razie ewentualnego sporu pomiędzy konsumentem, a przedsiębiorcą fachowo trudniącym się udzielaniem pożyczek, ocena postanowień zawartych w umowach jest rzeczą sądu. Zgodnie z brzmieniem art. 385¹ § k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis art. 385¹ § 1 k.c. upoważnia sąd powszechny rozpoznający daną sprawę do dokonywania kontroli konkretnej. Zgodnie z brzmieniem art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Kontrola abuzywności klauzul ma na celu realizację szerszego systemu ochrony konsumenta przed wykorzystywaniem przez przedsiębiorców silniejszej pozycji kontraktowej, związanej z możliwością jednostronnego kształtowania treści wiążących strony postanowień. Nadużycie przez jedną stronę silniejszej pozycji kontraktowej sprawiającej, że druga strona nie miała żadnego wpływu na treść wzorca, przez ukształtowanie treści klauzul bez uwzględnienia usprawiedliwionego interesu drugiej strony, może prowadzić do przyjęcia, że dana klauzula jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i nie mieści się w kompetencji do kształtowania stosunku prawnego przez strony (zob. F. Zoll (w:) Prawo bankowe. Komentarz,

red. F. Zoll, t. 2, Kraków 2005). Przedmiotem kontroli dokonywanej przez sąd nie jest cała umowa, a jej konkretne postanowienia, które nie zostały z konsumentem uzgodnione indywidualnie.

W ocenie Sądu abuzywne były klauzule wymienione w § 2 ust. 2 lit. a oraz § ust. 2 lit. b.

Zgodnie z powołanym postanowieniem umowy opłata przygotowawcza w wysokości 300 zł miała być naliczana za rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, ocenę zdolności kredytowej, przygotowanie oraz doręczenie i podpisanie umowy. Postanowienie to miało w ocenie Sądu na celu maksymalizowanie zysków z umowy pożyczki, w momencie zawierania umowy konsument nie miał tak naprawdę żadnej wiedzy na temat tego jakie czynności, w razie zajścia określonych zdarzeń, będą wobec niego podejmowane.

Strona powodowa nie wykazała jakie dokładnie koszty mieściły się w zakresie opłaty przygotowawczej. Samo stwierdzenie, że była ona „kosztem związanym z rozpatrzeniem wniosku o udzielenie pożyczki, oceną zdolności kredytowej, przygotowaniem oraz doręczeniem i podpisaniem umowy” jest zbyt ogólnikowe by stwierdzić jakie rzeczywiste świadczenia pokrywała kwota 300 zł. Zdaniem Sądu wysokość opłaty przygotowawczej nie znajduje uzasadnienia w realnych kosztach poniesionych przez stronę powodową na etapie poprzedzającym zawarcie umowy pożyczki. Kwota ta, pozostaje zatem całkowicie oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez stronę powodową w związku z przygotowaniem i zawarciem umowy z pozwaną. Z treści umowy nie wynikało, aby strona powodowa, poza danymi personalnymi i adresem pozwanej, dysponowała jakimkolwiek innymi informacjami, które umożliwiałyby jej analizę oceny zdolności klienta do spłaty pożyczki (wysokość dochodów czy koszty prowadzenia gospodarstwa rodzinnego). Opłata przygotowawcza określona w umowie w rzeczywistości zmierzała wyłącznie do zwiększenia dochodu strony powodowej z tytułu udzielonej pożyczki, a zatem stanowiła niedozwolone obejście przepisów o odsetkach maksymalnych.

Ponadto za abuzywne uznać należało również postanowienie § 2 ust. 1 lit. c umowy, w myśl którego za obsługę pożyczki przez pożyczkodawcę, ustanowienie zabezpieczeń, wycenę ryzyka, utrzymanie baz danych zgodnie z obowiązującymi przepisami i inne koszty z nią związane pożyczkodawca pobierał prowizję w łącznej kwocie 1.700 zł. W rzeczywistości pożyczkodawca nie wykazał, by ustanowił jakiekolwiek zabezpieczenia umowy (a szczególnie takie, których ustanowienie wiązało się z poniesieniem kosztu – zastaw rejestrowy, hipoteka i inne). Podobnie strona powodowa nie wykazała by ponosiła rzeczywiste koszty utrzymania baz danych, czy dokonała jakiegokolwiek wyceny ryzyka kredytowego. Z tych przyczyn Sąd doszedł do przekonania, iż dochodzona pozwem prowizja stanowiła w rzeczywistości jedynie sposób na maksymalizację zysków i obejście przepisów o odsetkach maksymalnych.

Powyższe postanowienia sąd uznał za niezgodnione indywidualnie z konsumentką, a jednocześnie za takie, które kształtowały jej prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Konsekwencją uznania klauzul za abuzywne jest niezwiązanie konsumenta wskazaną klauzulą (art. 385¹ § 1 k.c.) i związanie umową w pozostałym zakresie (zob. uchwała SN z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7–8, poz. 87). Tym samym, Sąd pominął koszty pożyczki w postaci: niespłaconej części opłaty przygotowawczej (189,79 zł), niespłaconej części opłaty administracyjnej (1.076,74 zł).

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z powołanym przepisem w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na koszty poniesione przez stronę powodową w łącznej wysokości 1.017 zł złożyły się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 100 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa prawnego w kwocie 900 zł. Strona powodowa wygrała sprawę w 52%, zatem koszty należne stronie powodowej od pozwanej wynoszą 528,84 zł [= 1.017 zł - (1.017 zł x 48%) = 1.017 zł - 488,16 zł].

(...)

(...)

(...)

(...)